Пейо Яворов

Пейо Яворов е роден в гр. Чирпан на 1 януари 1878 г. Истинското му име е Пейо Тотев Крачолов. Завършва V (IX) клас в Пловдив. От 1893 до 1901 г. работи като телеграфо-пощенец, сменяйки различни селища – Чирпан, Стара Загора, Сливен, Стралджа, Анхиало (Поморие), София. Междувременно разпространява левите идеи сред младите хора, а след 1897 г. влиза в контакти с ВМОРО. Първоначално е редактор на различни издания, свързани с македоно-одринското революционно движение – в-к „Дело“, в-к „Свобода или смърт“, в-к „Автономия“, в-к „Илинден“. А по-късно с различни чети многократно преминава границата и се бори за свободата на Македония, като става един от най-дейните сподвижници на Гоце Делчев и негов пръв биограф – "Гоце Делчев" (1904). Този период от неговия живот намира място в мемоарно-есеистичната му книга "Хайдушки копнения" (1909).

Озовал се в София със съдействието на д-р К. Кръстев и П. П. Славейков, Яворов става сътрудник и редактор на най-доброто литературно списание от онова време – сп. „Мисъл“. През 1901 г. издава първата си стихосбирка "Стихотворения", чието второ издание от 1904 г. е предговорено от П. П. Славейков. В този период поетът работи като библиотекар, а по-късно и като драматург на Народния театър. Плод на работата му в театъра са две пиеси – "В полите на Витоша" (1910) и "Когато гръм удари, как ехото заглъхва" (1912). Командирован на няколко пъти в чужбина за "усъвършенстване по литература" – в Нанси, Женева, Виена, Париж, Яворов усилено чете модерна френска поезия, а при едно от своите пътувания (1910) изпраща към последния ѝ дом своята възлюбена – Мина Тодорова, сестра на П. Ю. Тодоров. През 1907 г. излиза втората му стихосбирка "Безсъници", която окончателно проправя пътя на модерната българска лирика. Символистичната поезия на Яворов, пропита с "прозрения" за "вечните въпроси, що никой век не разреши", променя българското литературно мислене и налага нов начин на писане. През 1910 г. излиза от печат антологичната книга на поета "Подир сенките на облаците", чието второ издание от 1914 г. представя равносметка на поетически път, съпоставим само с този на Ботев.

Заточеници

От заник-слънце озарени,
алеят морски ширини;
в игра стихийна уморени,
почиват яростни вълни…
И корабът се носи леко
с попътни тихи ветрове,
и чезнете в мъгли далеко
вий, родни брегове.

И някога за път обратен
едва ли ще удари час:
вода и суша – необятен,
светът ще бъде сън за нас!
А Вардар, Дунав и Марица,
Балкана, Странджа и Пирин
ще греят нам – до гроб зарица
сред споменът един.

Рушители на гнет вековен,
продаде ни предател клет;
служители на дълг синовен,
осъди ни врага заклет.
А можехме, родино свидна,
ний можехме с докраен жар
да водим бой – съдба завидна! –
край твоя свят олтар.

Но корабът, уви, не спира;
все по-далеч и по далеч
лети, отнася ни… Простира
нощта крилото си – и веч
едва се мяркат очертани
на тъмномодър небосклон
замислените великани
на чутният Атон.

И ний през сълзи накипели
обръщаме за сетен път
назад, към скъпи нам предели,
угаснал взор – за сетен път
простираме ръце в окови
към нашия изгубен рай…

Горчива скръб сърца ни трови.
Прощавай, роден край!

Източници: *http://www.slovo.bg*

http://u4ili6teto.bg

https://chitanka.info

По текста на стихотворението е създадена песен. Чуйте я в изпълнение на Георги Рафаилов и оркестър:

https://www.youtube.com

А тук можете да чуете изразителната рецитация на Богдан Доков:
https://www.youtube.com

Материала подготвиха: Десислава Бейска и Генка Атанасова
Провери: Диляна Гаджева